

⊕ SZÖVEG ÉS KÉP: MORVAI SZILÁRD

A PUSZTADOKTOR

Először éjszaka akartam körbejárni a helyet, amikor elcsendesednek az itt lakó állatok, és a madarak szellemei visszatérnek ide. Egy számadat jár a fejemben: vajon hány madarat sikerült eddig meggyógyítani? A Doki tudná, ha eszébe jutott volna feljegyezni, de nem számolta. És ha lenne is listája, ugyan honnan tudná, hogy a természetbe visszaengedett madarak hány utódnak adtak életet a hosszú évtizedek alatt?...

A Hortobágyi Madárkórház sötét folyosóján sétálok. Jobbra a kórtermek, balra a látványkórház nagy üvegablaka. A kórtermekben kezelés alatt álló madarak várják a holnapi napot, a gyógyulást. Szárny- vagy lábsérüléssel, áramütéssel, mérgezéssel, lött sérüléssel és számtalan egyéb okból keletkező sebbel, belső sérüléssel kerülnek ide. Ezek tetemes részét emberi létesítmények és gyakran szándékosság okozzák.

RAGADOZÓ A KÉZBEN

A madarak kezelése egyszerre igényel ügyességet és erőt. E saskarmok egy nem szakképzett ember kezében akár maradandó sérüléseket is okozhatnak, a rámarkolás után hatalmas erővel szorítják tovább a prédát – és az épp egy végtagunk is lehet. A görcsös szorítás pedig nem enyhül, hiszen a természetben sem adhat esélyt a zsákmány menekülésére

MADÁRGYÓGYÁSZAT-LESEN

A látványkórház üvegablakán át a látogatók megtekinthetik a kezeléseket. Gyakran egész családok nézik végig a hosszabbra nyúló műtéteteket is, néma csendben (jobbra)

A lehetőségek

A Hortobágyi Madárkórház Alapítvány komplex tevékenységet végez: ennek egy része a madarak szakszerű ellátása, gyógykezelése. Mellette kiemelten fontos a modern madárvédelmi eszközök bemutatása, népszerűsítése és az oktató, környezeti nevelőmunka.

A Hortobágyi Madárpark teljes területe másfél hektár. Itt találhatóak a Madárkórház épületei is, lehetővé téve a sérüléssel bekerült madarak zárt térben kezelését és a kórtermekben történő elhelyezését.

A Madárkórházból három út vezet tovább. A legsúlyosabban sérült madarak életét gyakran a gyors és szakszerű állatorvosi beavatkozás sem tudja megmenteni, hiába minden erőfeszítés, emberfeletti munka. A szerencsésebbek életben maradnak,

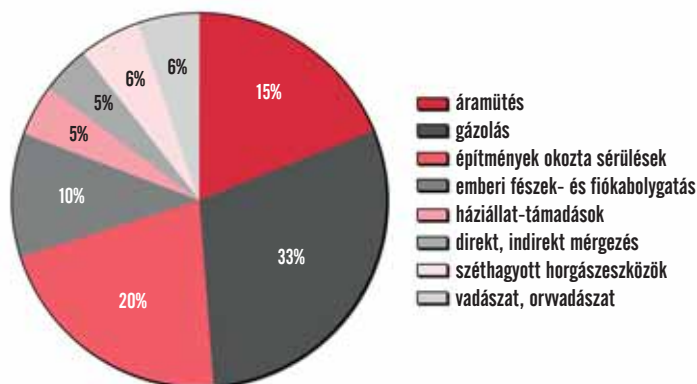
de tartós sérülésük miatt képtelenek a természetben az önálló életre. Ezek itt, a kórház röpdéiben kapnak majd helyet, miután sérüléseiket szakszerűen ellátták és állapotukat stabilizálták. Ez fél életet jelent számukra. Fajtársaik és más madarak közt élhetnek a természeteshez hasonló „társasági” életet. Amennyiben a tartósan sérült egyedek szaporodnának, úgy fiókákat vagy tojásaikat vad madarak fészkeibe helyezik ki, szaporulatukat vadon élő fajtársaik gond nélkül felnevelik, és a „többlet” az állományok megerősödését, biológiai, genetikai értelemben vett sokszínűségét segít fenntartani. A legjobb esetben pedig teljes gyógyulásukat követően visszaengedik a madarakat a természetbe, ahol tovább élhetnek, szaporodhatnak.

SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁS

A Madárkórház falai közt az éjszakába nyúló kezelés sem megy ritkaságszámba. A sérült madarak diagnosztizálása és gyors ellátása nem tűrhet halasztást! Az önkéntesek ebből a munkából is aktívan kiveszik a részüket

A MADÁRKÓRHÁZBA KERÜLÉS EMBERI EREDETŰ OKAI

A legnagyobb veszélyforrás a gázolás, a járművekkel és építményekbe ütközés, valamint az áramütés

Szünetmentes állatmentés

Az intézmény vezetője Dr. Déri János, a Pusztadoktor. Munkáját nyolc főállású kollégája és több mint száz önkéntes segíti. Utóbbiak szolgálatuk idején egy különálló épületben laknak, ahol kipihenhetik a fáradalmakat: több száz sérült madár gondozásáról és tisztántartásáról van szó: fertőtlenítésről, etetésről, guanóeltakarításról. A munka hajnalban kezdődik, és gyakran a másnap hajnali órákig is elnyúlik.

A bekerülő madarak ellátását idény jellegű tényezők és egész évben előforduló sérülések indokolhatják. Tavaszi időszakban például a fészekből kiesett fiókák gyakori etetését egy többfős önkéntes csoport végzi. A mérgezett, elgázolt, áramütött, vezetéknek repült, meglőtt betegek műtése és ellátása viszont idénytől független, egész éves munka. Évente átlagosan 500 sérült madár érkezik. Ez persze csupán a jéghegy csúcsa. A sérült állatok leggyakrabban oszlopok tövében, a szántásban, esetleg a tarlón végzik, vagy egy róka viszi el őket az első éjjel. Rengeteg énekesmadár pusztul el rosszul tervezett kéményekben, elektromos kapcsolószekrényekben, amikből e kisméretű élőlények nem találnak kiutat.

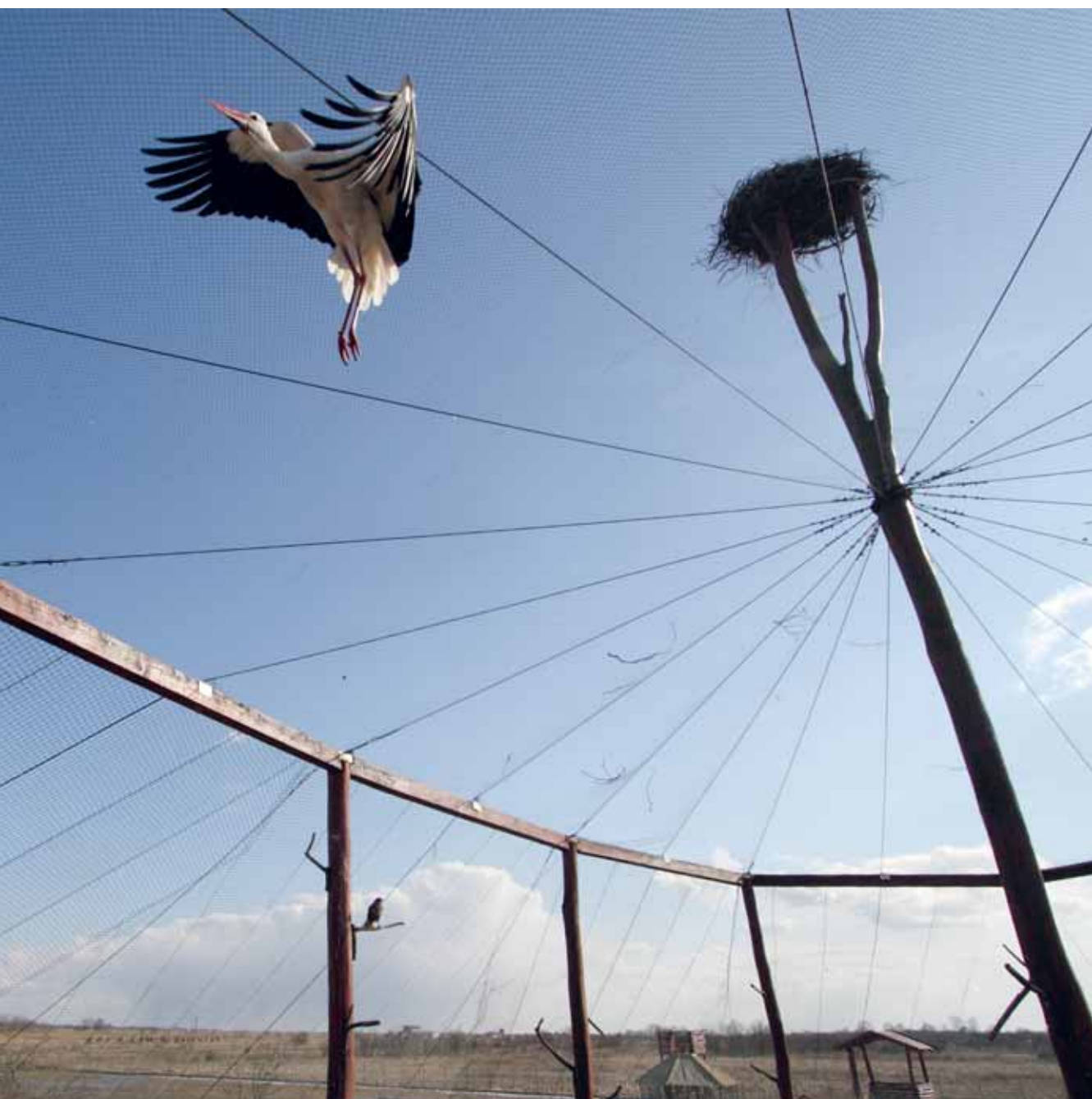
Folytonos figyelem

A madarak kezelésének rendjét és szükségességét Déri doktor határozza meg. A gyógyítómunka egy részét a látogatók is figyelemmel kísérhetik a látványkórház méretes üvegablakán keresztül. Sokan akár többórás, komplikált műtéteket is végignéznek, ami első hallásra meglepő lehet. Ám, aki látja, hogy egy állatnak milyen sérüléseket okozhatnak a mindennapos eszközeink – például egy gépjármű –, bizonyára empátikusabbá válik...

A kezelések közti időt a madarak olyan kórtermekben töltik, amelyekből nem látnak ki. Fajtól függően a vadon élő állatok ugyanis más-más módon reagálnak az ember jelenlétére. A fokozottan stresszérzékenyek gyógyulását jócskán elősegíti, ha kizárólag egyedül, fajtársaikkal vagy más madárfajok képviselőivel múlatják idejüket. Embert csak etetéskor és kezelés közben látnak. Ám a tükrös üvegnek hála, a kezelőszemélyzet nyomon követheti a lábadozó madár viselkedését. E megfigyelések is a gyógykezelés szerves részét képezik.

A gyógyulófélben lévő vagy már teljesen felépült madarak helye két tágas röpdre, ahol már a természetes közeghez hasonló módon kell élniük. Mellettük elszórtan, kisebb röpdékben fajonként, csoportba rendezve élnek például a ritka bagolyfajok vagy épp a varjúfélék. A röpdék mérete is meghatározó, bizonyos egyedek a gyógyultság mértékétől függően kapnak több teret. Két dologban azonban minden röpdre hasonlít: szökésbiztosnak kell lennie, és egyik sem veszélyeztetheti a betegek, valamint a személyzet testi épségét.

SZEMMEL TARTVA...

A pusztai hangulatot idéző kórterem tükrös üvegein át a madarak zavartalanul megfigyelhetők a személyzet és a vendégek számára. Sok madárfaj számára a nyugalom és a gyors gyógyulás csak így biztosítható (balra)

MAJDNEM SZABADON...

Szabadon engedés előtt álló és tartósan sérült madaraknak egyaránt otthont ad a Madárkórház legnagyobb röpdéje. Megépítése és folyamatos karbantartása nem kis feladat...

**Dr. Déri János és csapata ezúton is
köszöni az adományozók támogatását!**

MADÁRKÓRHÁZ ALAPÍTVÁNY

Adószám: 18557899-1-09

Honlap: madarpark.hu/egyszazalek

www.facebook.com/madarpark

E-mail: pusztadoktor@t-online.hu

Cím: 4071 Hortobágy, Petőfi tér 6.

TARTÓSAN SÉRÜLT URÁLI BAGOLY

Solymáshagyományok szerint szerepel ismeretterjesztő rendezvényeken.

Szelíd, az embertől nem fél, simogatható, könnyen fotózható és nem utolsósorban aranyos!

TÁVOZÓBAN

Mérgezésből meggyógyított, öreg parlagi sas szabadon engedése. A Hortobágyi Madárkórház arra törekszik, hogy az ember okozta sérülésből felgyógyult madarak visszatérhessenek természetes élőhelyükre (jobbra fent)

Visszavezetés

A gyógyult madarak visszavádítása igen komoly szakértelmet igénylő feladat. Taktikai játszmák sora ember és vad madár közt. Korántsem elegendő ugyanis, hogy a madár fizikailag gyógyult legyen. Vissza kell rázódnia a természetben uralkodó körülményekbe. Kint, a vadonban senki sem fogja etetni. Az ember nem jó barát lesz, hanem talán újra egy veszélyeztető tényező.

A madarak a vadítóröpdében szép lassan egymástól tanulják el azokat a viselkedésformákat, amiket szabadon engedésük után alkalmazniuk is kell majd. Meg kell tanulniuk megvédeni zsák-

mányukat, és tudniuk kell harcolni a territóriumukért is. A ragadozó madaraknak – amennyiben a gyógykezelés hosszabb időt vett igénybe – szinte újra meg kell tanulniuk vadászni. Ennek koordinálása orvosi értelemben is nagyon komoly feladat, a személyzet részéről pedig rengeteg megfigyelési munkát is igényel.

A tartósan sérült, szárnyaszegett, végtagját vesztett madarakat sem altatják el. Szelídítve ugyan, de tovább élnek, foglalkozásokon és ismeretterjesztő bemutatókon vesznek részt. ⊕